

Rok 2012 był ogłoszony przez Sejm Rzeczypospolitej Rokiem Janusza Korczaka

Numer specjalny poświęcony pamięci Janusza Korczaka

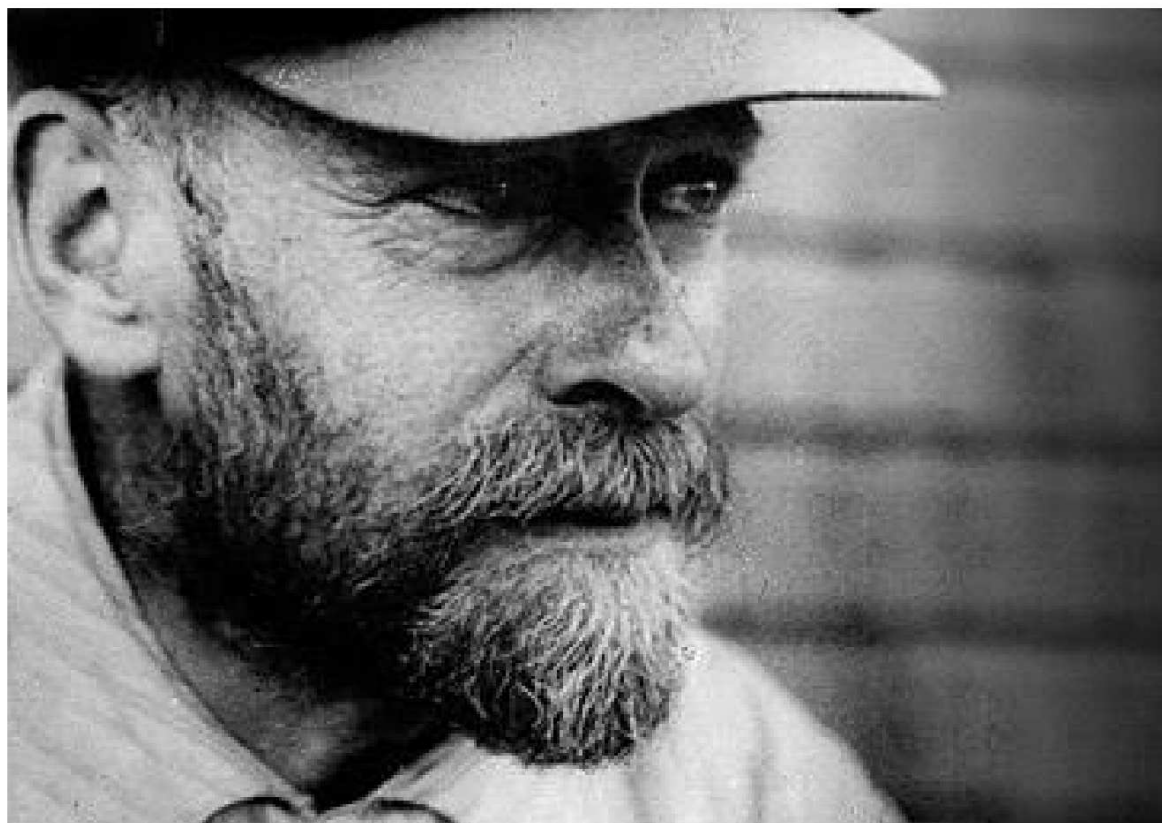
W 2012 roku minęło 100 lat od otwarcia Domu Sierot, którego Janusz Korczak był dyrektorem i 70 lat od jego śmierci wraz z wychowankami w obozie zagłady w Treblince. Aby uczcić jego pamięć nasza szkoła przystąpiła w październiku 2012r. do programu edukacyjnego "Elementarz Korczaka", który realizowany jest pod patronatem Centrum Edukacji Obywatelskiej i trwa do maja 2013r. W ramach projektu w naszej szkole odbywają się konkursy, przedstawienia, pokazy filmów, lekcje i projekcje multimedialne popularyzujące twórczość i sylwetkę Janusza Korczaka. Z tej okazji wydajemy także ten numer specjalny "Strzału w 9".

Pisząc poniższy artykuł wykorzystano źródła: www.edukacja.warszawa.pl, www.2012korczak.pl/, www.pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Korczak

Janusz Korczak urodził się w 1878 roku, naprawdę nazywał się Henryk Goldszmit. Czuł się i Żydem i Polakiem jednocześnie. Mówiono do niego Stary Doktor lub Pandoktor. Był lekarzem pediatrą, wychowawcą, opiekunem osieroconych

dzieci, człowiekiem niepokornym i nieprzeciętnym nawet jak na dzisiejsze czasy. To postać nieustannie działająca społecznie i walcząca. Walcząca o zmianę postaw wobec dzieci, o poprawę ich warunków życiowych, oraz o ich prawa. Stworzył bardzo nowoczesne metody wychowawcze, takie jak: samorząd dziecięcy, sąd koleżeński, gazetkę szkolną, specjalne dyżury.

Był wybitną postacią ze względu na swoją działalność oraz konsekwentne niesienie pomocy najbardziej bezbronny ofiarom wojny i ludzkiej obojętności. Starał się zmienić życie osieroconych dzieci. Zmieniał ich życie,

ale i śmierć, którą starał się czynić bardziej łagodną. Pracując jako wychowawca w Internacie dla Sierot przy ul. Dziełnej określanym jako dziecięcą umieralnię walczył o ich prawo do godnej śmierci.

Sława Korczaka przekraczała granice getta i państwa. Miał możliwość uzyskać fałszywy paszport, wydostać się z getta i przeczekać wojnę w każdym neutralnym kraju Zachodu. Nie zdecydował się na to. Nie opuścił swoich podopiecznych. Dobrowolnie towarzyszył swoim wychowankom najpierw w transporcie wagonem bydłowym do Treblinki, a następnie do komory gazowej w obozie zagłady. Zginęli razem 6 sierpnia 1942 roku. Warto pamiętać, iż w ostatnim marszu z Małego Getta towarzyszyło Januszowi Korczakowi i jego dzieciom także dziesięcioro innych opiekunów m.in.: Stefania Wilczyńska.

strzalw9

Cytaty Janusza Korczaka o dzieciach

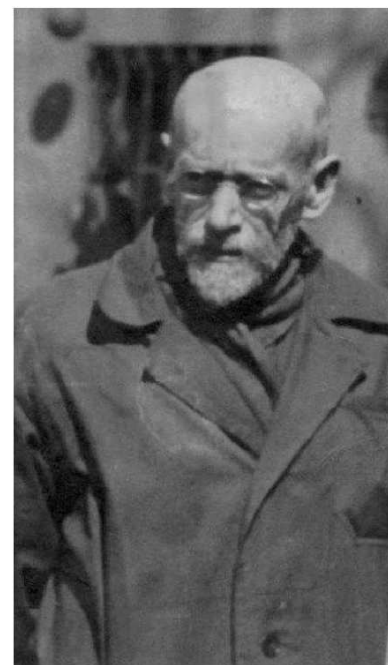
Wybrałam dla naszych czytelników kilka ważnych słów Janusza Korczaka do przemyślenia. "Dzieci to przyszli ludzie. Więc dopiero będą, więc jakby ich jeszcze nie było. A przecież jesteśmy: żyjemy, czujemy, cierpimy." To był pierwszy cytat, ale jeszcze nie ostatni ;) "Mów

dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi" hm też fajny :) "Nie ma dzieci są ludzie, ale o innej skali pojęć, innym zasobie doświadczenia, innych popędach, innej grze uczuć. Pamiętaj, że my ich nie znamy". A ten - jak wam się podoba? Według mnie jest dosyć fajny. Przeczytajcie jeszcze ten:

"Młodzi mają różne własne sprawy, własne zmartwienia, własne lzy i uśmiechy, własne młode poglądy i młodą poezję. Często ukrywają przed dorosłymi, bo się wstydzą, nie ufają, bo boją się, żeby się z nich nie śmieli".
Postarajcie się zrozumieć, co Korczak zechciał nam przekazać. *P.Salawa*

Janusz Korczak - lekarz pediatra

Ukończył Wydział Lekarski Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego w 1905 roku. Po zdobyciu dyplomu został powołany do służby wojskowej i jako lekarz brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej. Po powrocie do kraju zaczął praktykować głównie w szpitalach dziecięcych. Zetknięcie się z cierpieniem i chorobami najmłodszych, prawdopodobnie przyczyniło się do wyboru przyszłej drogi życia. Stale podnosił swoje kwalifikacje praktykując w klinikach pediatrycznych oraz w zakładach wychowawczych. Doświadczenie pracy lekarza było mu przydatne do końca życia w pracy społecznej.

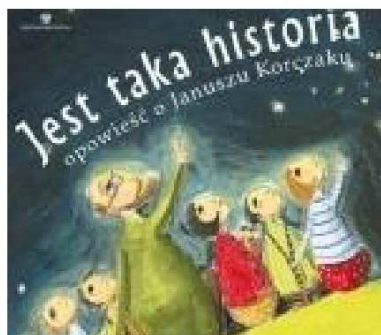

strzalw9

strzalw9

Jest taka historia. Opowieść o Januszu Korczaku

"Jest taka historia, którą słyszałem wiele razy. Lubię ją. Przy jednych fragmentach się śmieję, przy innych czuję, jak mnie coś ścisną w brzuchu i w gardle".
Wzruszająca opowieść o wychowankach warszawskiego Domu Sierot przy ul. Krochmalnej 92 i ich ukochanym opiekunie. Napisała ją Beata Ostrowiecka jej bohaterami są pewien Jasiek z trzeciej

c i jego babcia o imieniu Frania, która zwykła mu opowiadać o ukochanym Panudoktorze. Babcia Frania była jedną z wychowanek Domu Sierot. Swoją historię opowiadała Jaškowi tak wiele razy, że w końcu chłopiec nauczył się jej na pamięć.
Warto sięgnąć po tę książkę.

Strzał w 9 ELEMENTARZ JANUSZA KORCZAKA

Po raz pierwszy w szkole

Wirtualny festiwal korczakowski

Dnia 18 grudnia odbył się wirtualny festiwal w ramach programu "Elementarz Korczaka".

Festiwal wirtualny jest nowoczesną formułą internetowego konkursu, która polega na tym, że w wyznaczonym terminie wszyscy

chętni uczniowie z terenu całej Polski zasiadają przed komputery i na specjalnie przygotowanej stronie w ww. rozwiązują zadania, quizy,

krzyżówki, rebusy oraz piszą prace dotyczące tematu przewodniego festiwalu. W tym wypadku chodziło o znajomość życia i twórczości Janusza Korczaka. Konkurs był okazją do sprawdzenia swojej wiedzy na temat jego życia, twórczości i czasów w których żył. Naszą szkołę w festiwalu reprezentowały Martyna Meter, Aleksandra

Kosmalska, Iwona Łazarów oraz Jakub Fedorczak. Kuba razem z Iwonką rozwiązywali quizy i inne zadania, które przyszły im z łatwością, gdyż byli doskonale przygotowani. Ola wraz z Martyną pracowały nad plakatem kampanii społecznej pod tytułem "Traktuj zwierzęta z szacunkiem". Udział w tego rodzaju konkursie był bardzo

ciekawym doświadczeniem, nasza ekipa wygrała i otrzymała wspaniałe nagrody, edukacyjne gry historyczne ufundowane przez Instytut Pamięci Narodowej. Organizatorem festiwalu było Centrum Edukacji Obywatelskiej, opiekę merytoryczną nad uczniami sprawowały pp. I. Sygut i R. Rewak.

M. Meter, A. Kosmalska

Janusz Korczak obrońca praw dziecka

Janusz Korczak wymyślił kilkanaście praw dzieci. Sami zobaczcie jakie:

Prawo do szacunku

Dzieci trzeba nie tylko kochać, ale też dobrze traktować.

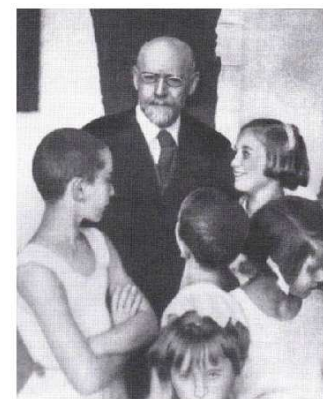
Prawo do niewiedzy

Dziecko nie ma jeszcze doświadczenia i powinniśmy wykazać cierpliwość wobec niekończących się pytań dzieci.

Prawo do niepowodzeń i łez

Nawet najlepsi mogą mieć zły dzień. Zamiast karania pokaż dziecku jak można naprawić zło.

Prawo do własności

Janusz Korczak z wychowankami z sierotnicy

Każdy przedmiot dziecka jest jego skarbem, dzieci mają prawo do własności, ale również powinny je respektować wobec innych.

Dokończenie artykułu na stronie 4

List do Janusza Korczaka

Szanowny Panie Januszu Korczaku!

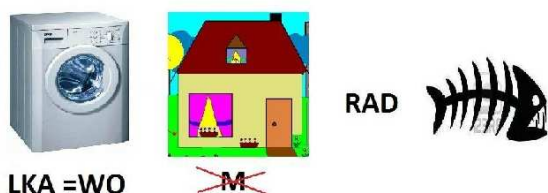
Podziwiam Pana za Pańską odwagę. Pan mógł nie iść do obozu, mógł Pan zostawić dzieci i ukryć się w którymś z domów. Pan bardzo kochał dzieci i nie chciał Pan ich opuścić. Pojechał Pan z dziećmi do obozu,

gdzie Żydów zatrutowano gazem i umierali. Ciągłe piszę o tym smutnym zdarzeniu, teraz pora na podziękowania. Dziękuję więc Panie Januszu Korczaku za to, że dzieci mają swoje prawa. Pan jako pierwszy walczył o prawa dziecka... bo dziecko to też człowiek.

Karolina Ściesiek

REBUSY KORCZAKOWSKIE pomyśl i rozwiąż

Pierwowzór Harrego Pottera

Janusz Korczak - pisarz

Literatura była pierwszą miłością Korczaka, od dziecka uwielbiał czytać. Swoją działalność literacką rozpoczął już w gimnazjum publikując w czasopiśmie "Kolce" swoje teksty. W 1907 roku ukazuje się jego pierwsza powieść "Dziecko salonu". Jest to historia chłopca z bogatego warszawskiego domu, który poznaje życie ludzi żyjących w dzielnicach nędzy i skrajnej biedzie na ulicach miasta. Doświadczenia wyjazdów na kolonie letnie z dziećmi opisał w książkach "Jośki, Mośki i Srule" oraz "Józki, Jaśki i Franki".

Za najważniejsze książki Korczaka

dla dzieci uważa się "Króla Maciusia Pierwszego", "Króla Maciusia Na Wyspie Bezludnej" oraz "Kajtuś Czarodziej" uważanego za pierwowzór Harrego Pottera.

Bardzo ważne w twórczości Korczaka są także książki pedagogiczne dla dorosłych: "Jak kochać dziecko", "Prawo dziecka do szacunku", "Prawidła życia". W czasie wojny w warszawskim getcie pisze ostatnią swoją książkę "Pamiętnik".

P. Jurkiewicz

PEDAGOGIKA KORCZAKOWSKA

Nowatorskie metody wychowawcze

Dziecko było dla Korczaka zawsze pełnowartościowym człowiekiem. Postulował indywidualne traktowanie każdego dziecka, pomoc w odkrywaniu jego ukrytych zdolności i zainteresowań, okazywanie mu akceptacji i szacunku. Swoje metody pedagogiczne ukształtował pracując z dziećmi w Domu Sierot przy Krochmalnej 92 w Warszawie.

NIE! DLA PRZEMOCY

Zdecydowanie przeciwstawił się przymusowi surowej dyscypliny i absolutnie wykluczył kary cielesne. Dla dzieci było to przypomnienie o ich prawie do nietykalności.

SĄD I SEJM DZIECIĘCY

Ogromną wagę przywiązywał do samorządności. W Domu Sierot działał sąd i sejm dziecięcy. Sejm, w którego skład wchodziły wychowankowie ustanawiał zasady jakie rządziły placówką. Ważne jest to, że dla

sądu dziecięcego nie było lepszych i gorszych mieszkańców. Pozwani mogli być zarówno wychowawcy jak i dzieci, o ile złamali jakieś ustanowione wspólnie prawo. **DYŻURY**
W Domu Sierot istniał rozbudowany system dyżurów, który uczył współżycia

społecznego i wartości pracy. Dzieci same układały plan, który obejmował utrzymanie czystości, pracę w kuchni i pomoc słabszym. Korczak przykładął do nich bardzo dużą wagę, a część dyżurów była także płatna, gdyż wartość pieniądza i być wynagradzane za pracę.

STARSZY OPIEKUN

Podobna idea przyswiewiała komisji opiekuńczej, w ramach której starsze dzieci opiekowały się młodszymi, nowymi kolegami. Miało to rozwijać u starszych poczucie odpowiedzialności, u młodszych poczucie bezpieczeństwa i zaufania.

INNE POMYSŁY

Inne nowatorskie rozwiązania w Domu Sierot to zwyczaj cotygodniowego czytania gazetki, tablica ogłoszeń, skrzynka na listy, notariat czyli zeszyt, w którym odnotowywano wszystkie transakcje między dziećmi, zakłady czyli postanowienia poprawy oraz pocztówki pamiątkowe przyznawane w nagrodę.

Dzięki takim rozwiązaniom Dom Sierot stał się dla wychowanków ich własnym domem, a nie wrogą placówką, przeciwko której trzeba się buntować. Na fotografii: Korczak z pracownikami i wychowankami.

STOPKA

Redaktor naczelny Nikola Terlecka, Martyna Meter zastępca redaktora naczelnego, Edyta Szmorąg sekretarz redakcji, Anna Roicka i Aleksandra Kosmańska grafika, redaktorzy: M. Czapulak, P. Jurkiewicz, J. Kuruc, N. Łukasik, P. Salawa, G. Szczepański, E. Szmorąg, A. Wszółek, O. Zielinska. Korespondenci z klas III: J. Ficer, K. Ściesiek, Sz. Wojtyczka

"NIE MA DZIECI SĄ LUDZIE"

"Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało".

Dzieciństwo Janusza Korczaka

Janusz Korczak tak naprawdę Henryk Goldszmit urodził się 22 lipca 1878 roku lub 1879 roku w Warszawie. Powodem braku dokładnej daty urodzenia były niedociągnięcia w metryce zawinione przez ojca. Pochodził z rodu Goldszmitów żyjących od pokoleń w Polsce. Jego pradziadek był szklarzem, dziadek był lekarzem, a jego tato Józef Goldszmit znanym

advokatem. Mama Cecylia pochodziła z rodziny niepełnie spolszczonej. W domu rodzinnym, oprócz rodziców i starszej siostry Anny, mieszkała najbliższa osoba w życiu Henryka, babcia Emilia Głębińska. Jej pięcioletni Henryk powierzał swoje najskrytsze tajemnice. Jak Henryk miał osiem lat poszedł do szkoły podstawowej Augustyna Szymury, w której panowała żelazna dyscyplina.

Mały Henryk głęboko przejmował się stosowaną w szkole karą chłosty, więc rodzice musieli zabrać go ze szkoły. Przebywając w domu i przygotowując się do pierwszej klasy gimnazjum, marzył o lepszym świecie, w którym nie będzie okrucieństwa i niesprawiedliwości.

G. Szczepański

Czym był "Mały Przegląd"?

Pierwsza gazetka dla dzieci

"Mały Przegląd" to dodatek dla dzieci do gazety "Nasz Przegląd". Taka gazetka ukazywała się w Polsce przez 13 lat - od 1926 roku do 1939. Tym wyróżniała się od innych gazet, że jako jedyna była pisana przez dzieci dla dzieci. Początkowo redaktorem był Janusz Korczak, później Igor

Newerly. W "Małym Przeglądzie" dzieci opisywały swoje podwórko, przeżycia, rodzinę. Można było dowiedzieć się o tym jak "mali pisarze" przygotowywali się do żydowskich świąt, jak spędzali wakacje oraz opisywali swoje odczucia i przemyślenia. "Inny jest "Mały Przegląd" niż wszystkie pisma na świecie" - mawiał Korczak.

E. Szmorąg

"Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat"

Legnica 08.01.2013r

Drogi Panie Januszu!

Podziwiam Pana za odwagę. Mógł Pan nie iść do Getta, a jednak poszedł Pan z dziećmi. Jest bardzo mało osób w naszych czasach, które są tak dobre i szlachetne. Teraz w XXI wieku każdy dba tylko o swoje interesy i nie poszedłby z jakimiś dziećmi do więzienia. Bardzo Pana za to cenię. Pozdrawiam!

Julia Ficer

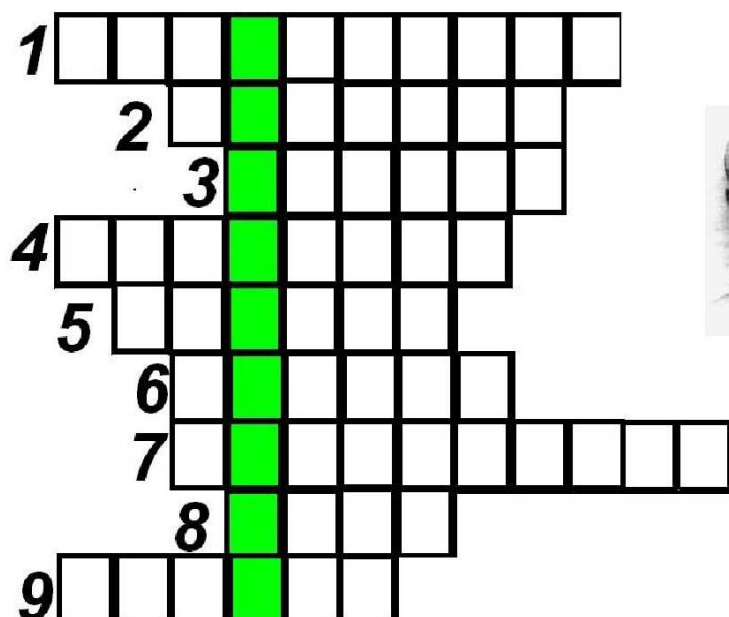
HASŁA DO KRZYŻÓWKI

1. Prawdziwe nazwisko Janusza Korczaka
2. Janusz ..
3. Król ...
4. Miejsce, gdzie się urodził Janusz Korczak
5. Nie ma ...., są ludzie.
6. Wyuczony zawód J. Korczaka
7. Na jakiej ulicy znajdował się Dom Sierot
8. Gdzie wywieziono dzieci z Getta?
9. ... Czarodziej

Krzyżówkę oraz rebusy przygotowały:
J. Kuruc, N. Łukasik, A. Wszółek

KRZYŻÓWKA

Prośba dziecka według Janusza Korczaka

Janusz Korczak przedstawia wartości ponadczasowe, uczy nas, jak mądrze kochać dziecko. Oto, co proponuje dorosłym:

Źródło: 2012korczak.pl

Nie psuj mnie. Dobrze wiem, że nie powinienem mieć tego wszystkiego, czego się domagam. To tylko próba sił z mojej strony.
Nie bój się stanowczości. Właśnie tego potrzebuję poczucia bezpieczeństwa.

Nie bagatelizuj moich złych nawyków. Tylko ty możesz pomóc mi zwalczyć zło, póki jest to jeszcze w ogóle możliwe.

Nie rób ze mnie większego dziecka niż jestem. To sprawia, że przyjmuję postawę głupio dorosłą.

Nie zwracaj mi uwagi przy innych ludziach, jeśli nie jest to absolutnie konieczne. O wiele bardziej przejmuję się tym, co mówisz, jeśli rozmawiamy w cztery oczy.

Nie chroń mnie przed konsekwencjami. Czasami dobrze jest nauczyć się rzeczy bolesnych i nieprzyjemnych.

Nie wmawiaj mi że błędy, które popełniam, są grzechem. To zagraża mojemu poczuciu wartości.

Nie przejmuj się za bardzo, gdy mówię, że cię nienawidzę. To nie ty jesteś moim wrogiem, lecz twoja miążdżąca przewaga!

Nie zwracaj zbyt dużej uwagi na moje drobne dolegliwości. Czasami wykorzystuję je by przyciągnąć twoją uwagę.

Nie zrzedź. W przeciwnym razie muszę się przed tobą bronić i robię się głuchy.

Nie dawaj mi obietnic bez pokrycia. Czuję się przeraźliwie

tłamszony, kiedy nic z tego wszystkiego nie wychodzi.

Nie zapominaj, że jeszcze trudno mi jest precyzyjnie wyrazić myśli. To dlatego nie zawsze się rozumiemy.

Nie sprawdzaj z uporem maniaka mojej uczciwości. Zbyt łatwo strach zmusza mnie do kłamstwa.

Nie bądź niekonsekwentny. To mnie ogłupia i wtedy tracę całą moją wiarę w ciebie. Nie

odtrącaj mnie, gdy dręcę cię pytaniami. Może się wkrótce okazać, że zamiast prosić cię o wyjaśnienia, poszukam ich gdzie indziej.

Nie wmawiaj mi, że moje lęki są głupie. One po prostu są.

Nie rób z siebie nieskazitelnego ideału. Prawda na twój temat byłaby

w przyszłości nie do zniesienia. Nie wyobrażaj sobie, iż przepraszając mnie stracisz

autorytet. Za uczciwą grę umiem podziękować miłością, o jakiej nawet ci się nie śniło.

Nie zapominaj, że uwielbiam wszelkiego rodzaju eksperymenty. To po prostu mój sposób na życie, więc przymknij na to oczy.

Nie bądź ślepy i przyznaj, że ja też rosnę. Wiem, jak trudno dotrzymać mi kroku w tym galopie, ale zrób, co możesz, żeby nam się to udało.

Nie bój się miłości. Nigdy.

Sonda szkolna

Co wiesz o Januszu Korczaku?

Z okazji roku Janusza Korczaka nasi uczniowie przy pomocy pań bibliotekarek Iwony Sygut i Renaty Rewak przeprowadzili sondę szkolną na temat tego wielkiego pisarza, pedagoga i lekarza. Chodzili po szkole

z kamerą i mikrofonem, i zadawali uczniom i nauczycielom pytanie: *Co wiesz o Januszu Korczaku?* Wielu uczniów wiedziało, że był przyjacielem dzieci. Niektórzy wiedzieli tylko, że był Żydem i zginął wraz z dziećmi w komorze gazowej. Kilka osób wiedziało, że w Legnicy jest

ulica Janusza Korczaka.

Trafili się również tacy uczniowie, którzy nie wiedzieli nic o tej postaci.

Największą wiedzą na temat Korczaka wykazali się nauczyciele p. Monika Wilejto i p. Tomasz Piorun, którzy znali wiele szczegółów dotyczących życia tej wielkiej postaci. Parę osób znało Korczaka z przeczytanych książek i

lektur.

Jedni mieli małą wiedzę, inni większą ale wszyscy potwierdzili, że był wielkim człowiekiem i byli pod wrażeniem jego troski i miłości do dzieci. Taka forma pracy przyniosła nam wiele satysfakcji i na pewno przyczyniła się do popularyzacji wiedzy o Januszu Korczaku.

strzałw9

List do Janusza Korczaka

Drogi Januszu Korczaku!

Mam na imię Paulina. Chciałabym się troszkę o Tobie dowiedzieć. A raczej o Twojej karierze. Wiem, że pracowałeś w sierocińcu. Ale nie wiem ile i dlaczego. Ciekawią mnie też Twoje zainteresowania

i czy miałeś zwierzątko. Dowiedziałam się troszkę o Tobie, niedawno. Ale nadal nie wszystko. Chętnie też dowiem się troszkę o Twojej rodzinie. Ale wiedząc, że nie żyjesz, pewnie się tego od Ciebie nie dowiem. Może na lekcji Pani nam coś opowie. Pozdrawiam Paulina Salawa

Janusz Korczak obrońca praw dziecka - dok. art. ze str.2

Prawo do tajemnicy

Dzieci, nawet te najmłodsze, mają swoje tajemnice osobiste, rodzinne czy koleżeńskie. Dorosli powinni je szanować.

Prawo do radości

Niech dzieci się śmieją, niech będą wesołe. Dziecko powinno wychowywać się w miłej i serdecznej atmosferze, pełnej uśmiechu

i radości.

Korczakowskie prawa dziecka są aktualne do dziś. Jego myśli i idee ocalały i większość z nich zrealizowano w "Konwencji Praw Dziecka."

Wyboru dokonał M. Czapulak na podstawie strony internetowej <http://pskkwaczala.pl>